

נחלת יעקב יהושע

פרשת אחרי קדושים תשפ"א | שנה ט' גליון תמט

בה"ב שחל בפסח שני

בשני אא"כ חל ר"ח אייר בשלישי וזה לא יארע אלא לפרקים^א, ...

מעין גנים, להרמ"ע מפאנו (חלק ג, סדר ספירת העומר ד"ה בשבוע הזה; דף רפב)

...

פסח שני בתענית שני דבה"ב, במדינות אלו, דרך פשר יש לומר סליחות ולא תחנון. וכנהוג בברית מילה בבה"ב, וכוותיה.

ואומרים 'למנצח'^ב, ו'אל ארך אפים'. ורשאי להתענות. גם שהיה נוהג כמה פעמים רצופים שלא אמר תחנון בפסח שני, ואמר פרשת והלכות פסח שני^ג, **והלל**. גם שהיה יום טוב יום הקרבת קרבן, מכל מקום כיון דבמדינות אלו אין עושין זכרון בכך בפסח שני, מצד שלרוב צבור לא היה זמן הקרבה. על ידי זה גם כן הורשה תענית גם להנוהג להזכר כנ"ל.

ואכילת פסח שני היה רק בלילה. ואומר הלל והלכות כמנהגו.

אשל אברהם (אורח חיים סימן קלא, ד"ה הנהגין)

בזמן שבית המקדש היה קיים. ודבר אלקינו יקום לעולם, חיים וקיימים לעד. ומכל מקום, אומרים 'למנצח'.

^ג **חומש פרשת בהעלותך** (ט, ו) 'וידי אנשים', עד (פסוק יד) 'ולאזרח הארץ'.

משניות פסחים (פרק ט).

רמב"ם הלכות קרבן פסח (פרקים ה - ז).

זוהר הקדוש בהעלותך (קנב, ב).

נא להמשיך להרבות ולהעתיר בתפלה ותחנונים ולעורר רחמי שמים מרובים לרפואת אאמו"ר הרה"ח שליט"א **חיים חנניה יום טוב אלעזר ליפא בן מלכה**

לרפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

בעת קריאת מודעה זו אנא עצור ואמור לכה"פ קפיטל תהלים לרפואתו

...

הנוהגים להתענות ב' וד' וב' אחר הפסח, דינם לענין פסח שני, שאם התחילו בצבור אין מפסיקין, וכיון שבה"ב הוא להם מנהג קבוע הרי זה כאלו התחילו, ומתחילים ואין מפסיקין. ובלבד בחבר עיר כדאמ"ר שהם אינם מפסיקים, וכ"ש הכא דלא סגי בלאו הכי, שהרי א"א לפסח קטן לבא

^א כשערב פסח חל בשבת.

^ב קודם לכן כתב שאומרים 'למנצח' בפסח שני, אף שאין אומרים בו תחנון. וזה לשונו:

הנהגין שלא לומר תחנון בפסח שני, גם שכולנו טמאי מתים ועלתה שיח שפתותינו בראשון במקום פסח בזמנו ודאי. מכל מקום נכון לנו לעורר זכות פסח שני שהיה נעשה

אמנם אנן פסקינן דבטלה מגילת תענית, ואף אם נאמר דכיון דקבלו את היום הזה לעשותו קצת יום טוב, והוי כמו שקבלו עליהם לעשותו כמו שהיה קודם דבטלה מגילת תענית, מכל מקום, כיון דבני אשכנז וצרפת אשר קבלו עליהם להתענות תענית בה"ב אחרי פסח וסוכות, וכבר התחילו להתענות, בין ששמו על לבם כי לפעמים יחול התענית ביום זה, או לא שמו לבם מחמת כי הוא לעתים רחוקים, מכל מקום הוי כאלו התחילו, דאין מפסיקין אף לראשי חדשים. ומכל שכן ליום זה אשר מצד הדין אין בו איסור כלל להתענות.

ויעויין באורח חיים סימן תקעב. ובסוף ספר 'גבורת אנשים'⁷, בשו"ת להגאון מהר"ם אביו של הש"ך ז"ל (תשובה י - יב), בנידון כעין זה.⁷

ומכל מקום, במנחה אשר הוא שעת שחיטת הקרבן, אין לומר תחנון אף אם התענו בו.¹

זכרון יהודה, מהר"ם א"ש (ירח זיו וימי הקיץ)

תענית בפסח שני להראות על ציפיותינו לגאולה ונקריב קרבן פסח בזמנו ולא נצטרך פסח שני

הנה בענין יד אייר יום פסח שני, איתא בספר זכרון יהודא, שהגאון בעל 'אמרי

המהר"ם א"ש זצ"ל אחריו, לאכול מצה וביצה, ולמד משניות והלכות השייכים למצות פסח שני.

והכל לעשות זכר למקדש, כדאיתא בגמרא ראש השנה דף ל (עמוד א), וסוכה דף מא (עמוד א), על הכתוב (ירמיה ל, יז) 'כי אעלה ארוכה לך וכו', דורש אין להם, מכלל דבעי דרישה. ויש לקרות עליהם 'אוהב מצוה לא ישבע מצוה'.

...

ביום יד אייר, שהוא פסח שני לא אמר נ- מהר"ם א"ש תחנון, וגם לא במנחה שלפניו, אמנם אחר כך אמר תחנון, והנה זה התחיל לנהוג מעת בואו למדינה הזו.

והנה אמר בעת שהתחיל לנהוג, ואמר כי אם יחול התענית של שני תנינא ביום הנ"ל, ואמר אחרי כי אינו אלא לעתים רחוקים, כשיחול זה נדון אם להתענות בו או לא.

והנה לא זכינו לזה, כי באה השמש בשנת תרי"ב כד טבת, ובשנה הזאת היה הקביעות כי חל התענית של שני תנינא ביד אייר.

ודברתי עם אחי הרב וכו' מו"ה יהודה זצ"ל בנידון הלזה, והראה לי כי הגאון מהר"י עמדין בהסידור שלו, אשר הסדירו לפי סדר החדשים, והיה גם כן הקביעות בשנה שחל בו ערב פסח בשבת.

והנה הוא כתב והחזיק המנהג שלא לומר תחנון, ועם כל זה כתב גם כן שם בשנה ההוא על יום יד אייר בשנה ההוא מתענין בו תענית בה"ב.

והנה באמת במסכת מגילה תענית איתא, פסחא זעירא דלא למספד ביה, ומכל שכן דלא להתענא ביה.

והובא גם כן בגמרא דילן, בסוף פרק העור והרוטב (חולין קכט, ב).

⁷ ספר של הש"ך. ונלוה עליו שאלות ותשובות מאביו הג"ר מאיר הכהן ז"ל.

⁸ הנידון שם, שגזרו תענית שני וחמישי לששה שבועות, ולא שמו לב שבאמצע יחול ראש חודש וחמשה עשר בשבת.

¹ אחר כך כתב:

בליל טו אשר הוא זמן אכילת קרבן פסח שני, לעשות זכר למצוה זו, נהג אאזמ"ו הגאון מו"ה דוד דייטש זצ"ל, וכן נהג אאמ"ו נ-

א"ש' ז"ל, לא אמר בו תחנון, והביא שם שגם בסידור הרי"ע ז"ל כתב כן.

ובכל זאת לענין התענית כתב בסידור הנ"ל שמתענין בו כשחל בו תענית בה"ב שלאחר יום טוב פסח.

והביא שם בסידור הנ"ל, ממגילת תענית, וכן הובא בהדיא בגמרא חולין סוף פרק העור והרוטב (קכט, ב) פסחא זעירא דלא למספד ביה, וכל שכן דלא להתענאה ביה. וכתב שם, אף דקיימא לן בטלה מגילת תענית, מכל מקום הוי הכא כאילו התחילו, דאין מפסיקין, עיין שם.

ואני העני היה נלע"ד, לולא דמסתפינא, להעיר בזה, לפי מה שכתב בתשובת 'חתם סופר' חלק אורח חיים קג, לענין תענית יארצייט בניסן אחר הפסח, שאין מתענין, דכך פסק ברמ"א תכט, אבל בצבור גם המחבר שם פסק דאין מזכירין בצבור.

והטור שכתב שם להקל, אחר החג, כתב על זה מרן ה'חתם סופר' ז"ל, וזה לשונו הקדוש: וכל זה גרם על שלא ידעו טעם מס' שהחמיר אפילו אחר החג כו'. אבל זכינו לדבר ה' אמת בפי הגאון מו"ה אלעזר בראדי בספרו 'מעשה רוקח', והנה אמת ונכון הדבר, כי מעיקר הדין אוסר במסכת סופרים להתענות אחר החג, מפני בית המקדש, שנתחנך בהם.

נכי מקובל לנו שמחייט עמלק ימ"ש יהיה בערב פסח, ובנין בית המקדש משוכלל ובנוי מלמעלה יהיה ביום א דפסח, ואין מערבין שמחה בשמחה, יהיה שמחת חנוך המקדש אחר ימי הפסח.

ויש לנו לעשות סימן, שאנו מאמינים ומצפים מתי אנחם ושמחים, אנו לקראת ביאת הזמן ההוא. והמקיל בו חוששין עליו באינו מצפה או אינו שמח, על כן מנהגינו על דרך האמת בזה בש"ס, ואם אינם נביאים בני נביאים הם, עד כאן לשונו הקדוש.

ולפי זה אומר אני ההדיוט גם כן, בענין יד באייר, דהנה כבר העלה בתשובת 'חתם סופר' חלק יורה דעה סימן רלו, דלענין הקרבת קרבן היה מקום להקריב גם בזמן הזה, כיון שהותר טומאה בצבור בערב פסח, ולא צריך לשקלים [לקרבן פסח], ולא לכהן הגדול. ובשביל ייחוס יש לסמוך על החזקה, עיין שם.

והנה כיון שמקובל כנ"ל דהבית המקדש מהרה יבנה ביום טוב ראשון של פסח, ממילא שייך לפי זה החיוב שנקריב אז קרבן פסח שני על כל פנים ביד באייר, דהא פסק הרמב"ם ז"ל בהלכות קרבן פסח פרק ה מי ששגג או נאנס ולא הקריב בראשון, אם הזיד ולא הקריב בשני חייב כרת. לפי זה, על כרחך נהיה צריכים להקריב לכשיבנה בית המקדש ב"ב ביום טוב של פסח, למקריב אחר כך ביד באייר פסח שני, ויהיה יום טוב שלנו.

על כן יש לומר דהוי דומה ממש להא דלעיל, בימי ניסן שאחר הפסח, דעל כל פנים אין להזכיר בצבור משום חיזוק האמונה בבנין המקדש העתיד בב"א.

והוא הדין ומכל שכן בענין יד באייר, שנעשה חיזוק להאמונה זו, ולא נזכיר בצבור, ושייך לומר שאין מתענין בו אפילו תענית יחיד, לפי פסק הרמ"א ז"ל הנ"ל בסימן תכט.

אמנם יש לומר, כיון דאם ירחם השם יתב' שנהיה יכולים אז להקריב בערב פסח, קודם בנין המקדש העתיד, ולא שייך כל הנ"ל, דהיינו שנהיה מקודם לזה כבר בני חורין משיעבוד מלכיות, ונוכל ממילא להקריב קרבן פסח בערב פסח שקודם בנין המקדש העתיד, על כן אפשר לומר אדרבא, כדי לחזק האמונה כדכתיב 'לישועתך קוינו כל היום', וכל היום זמניה. על כל פנים להיות בן חורין משיעבוד מלכיות, ורק המקדש העתיד יבוא בנוי ומשוכלל בפסח שאחר כך, כמקובל הנ"ל, וממילא כיון שלא יהיה לנו מעכב ומחריד

ולדינא בזה משמע בשולחן ערוך בהיפוך, מדכתב הרמ"א שם שלא לומר תחנון בלג בעומר, והלא בלאו הכי על כרחך חל בתוך ז לפסח שני, ועל כרחך דאומרים בהם תחנון.

נוקצת יש לפרש מנהגם, דלרבותא קא משמע לן, לג בעומר אף שכולו דין, עיין סידור יעב"ץ ושו"ת 'חתם סופר' יורה דעה סימן רלג, ו'דברי שאול' ו'יוסף דעת' סימן לט, ו'שם אריה' חלק אורח חיים סימן יד, אך לא משמע כן מאחרונים, עיין 'חק יעקב' סימן תצג ס"ק ו, ו'באר היטב' 'שערי תשובה' שם.

ואגב אזכיר גם כן מה שכתב ה'טורי זהב' אורח חיים סימן תכ, שנפטר הרמ"א בשנת שלג, ו'באר היטב' שם ו'שם הגדולים' הקשו, דבנוסח הגט באבן העזר סוף סימן קנד הובא שנת שמ. ונלפע"ד דטעות הדפוס הוא, ועל כן הציגו מ' פתוחה].

אך בפסח שני גופא ודאי נראה כן, ומה **שלא נזכר בשולחן ערוך יש לומר, מגודל הפשיטות דיום טוב המפורש בתורה הוא.** ואפשר שגם מהרעיא מהימנא לא נשמע תוקף כל ז' כבפסח שני, כי לא בכל יומא כרוזא כריז, דאם לא כן הלא על פי זה כל שכן שלא לומר תחנון בפסח א' עד פסח שני, עיין שם. ומ"ש באות א', ואכמ"ל.

ולענין תענית בו, פשוט דהטמאים ודרך רחוקה שהקריבו אז, היו אסורים להתענות השני, וכל שכן לפי מאן דאמר במגילת תענית ומובא בחולין קכט (עמוד ב) דלא למספד ביד, וכל שכן שאם כן לכולי עלמא אסור בתענית אז. ואף אם נתבטלה המגלת תענית, יש לומר **דהיום טוב המפורש בתורה לא נתבטל,** ומה שלא מוזכר בפוסקים מזה, משום דלא שכיח רק כשחל ערב פסח בשבת. ועיין סוכה פרק ה משנה ה, ב'תוספות יום

בערב פסח שמקודם, ממילא נקריב הקרבן פסח במועדו בתוך בני ישראל, ולא נהיה צריכים לעשותו ביד באייר שאחר כך. על כן אדרבא, **רשאי לקבוע גם ביד לאייר תענית ציבור, להורות שאנו מייחלים לחסדו ולישועתו כל היום, על דרך הנ"ל...** **זכרון יהודה, סאקמאר (חלק א סימן קסו)**

...

אזכיר מה שנשאלתי, בענין המנהגים מנפילת אפים בפסח שני, ואחר כך, וכן אם להתענות בו תענית שני בתרא כשחל בו.

וזה תשובתי, הנה ב'פרי מגדים' משבצות סימן קלא ס"ק טו כתב בשם ה'פרי חדש' ו'שיירי כנסת הגדולה' שלא יאמרו תחנון ביד. וזה 'פרי מגדים' כתב דאין מנהגינו כן, ואי דהקריבו פסח שני, יחידים הוה, כמו ט זמנים, עיין שם.

וזה"ל ריעב"ץ החזיק במנהג שלא לומר בו תחנון, וב'מגן גבורים' סימן קלא באה"מ ס"ק יח כתוב, דפסח שני המנהג בארץ ישראל ומצרים ושאר מקומות, לומר בו תחנון.

ובסאלוניקא ובקושטאנטינא מוחין במי שאינו אומר ש"צ, ועיין 'בית דוד' סימן ט, וכן המנהג, עד כאן לשונו.

וב'שערי תשובה' סוף סימן קלא, מובא זה רק על טו אייר, לא על יד, ואין הספרים תחת ידי לעיין עליהם.

אך במקומות האלה ראיתי שמנהגם פשוט שלא לומר ביד תחנון.

ושמעתי שהרב הצדיק המפורסים רבי **מרדכי מטשרנאבול** זצ"ל הראה מקור **מרעיא מהימנא** פרשת בהעלותך דף קנב, דכרוזא כריז ביד אייר, דהא מתמן עד ז' יומין תרעין פתיחין, עיין שם.

ולזה אפשר שלא לומר תחנון כל ז, וכן נהגו על פי זה בקצת מקומות יחידים.

טוב, דאז היה נז תקיעות, ומחמת דלא שכיח לא קתני.

והנה לכאורה יש לומר דאינו יום טוב קבוע למועדה מימים ימימה, כי לא בכל שנה היו טמאים ודרך רחוקה, דמסתמא נזהרו לטהר עצמם ולהתקרב קודם פסח, ואם כן לא הוי יום טוב כלל עתה.

אך יש לומר באמת, דברבים, ודאי מיתה שכיח.

ווצריך עיון מירושלמי יומא פרק א הלכה א, חומר הוא בצבור, ומשקלים פרק ו הלכה ד, ואין כאן מקום להאריך]. אם כן על כרחך היו טמאים.

וכן לפי מ"ש באות ג דברי הצלח, שאין חיוב להתקרב קודם פסח מי שהוא בדרך רחוקה, ואם כן נראה דהיו כמה בכל שנה. ועל פי זה, גם עתה הוי על כל פנים קצת יום טוב.

ווצריך עיון ממה שכתב ביזכרון יוסף אורח חיים סימן יח, דתשלומי עצרת רק יום טוב בזמן הבית, לא בזמן הזה].

ורש"י בפרשת בהעלותך ט, י כתב, ואין שם יום טוב.

ובפסחים צג נקרא רגל בפני עצמו, וכן כתב הרמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ה הלכה א.

ועל כן נראה פשוט, דאין להתענות בו, וכל שכן שלא לומר בו תחנון, דאם לא כן הוי תרתי דסתרי. כן נלפע"ד.

מור ואהלות ¹ (אוהל ברכות והודאות סימן לט)

...

נשאלתי מהרב אבד"ק **ביליקאמין** נ"י, בשנת תרנ"ו שחל יום ב האחרון של בה"ב

¹ להג"ר אליהו פוסק ז"ל מו"ץ במוחייליווקי, ואב"ד קאלניבלט שבקייב. בעל מחבר כמה

ביד אייר שהוא פסח שני, אם יתענו בו, הנוהגים להתענות בכל בה"ב.

וכן אם יש לברך בה"ב בשבת פרשת תזריע מצורע, או לעכב עד אחר לג בעומר, כדי שיוכלו להתענות כל ג ימים בה"ב.

והביא מהגהת י"ד שאול ליוורה דעה סימן תא, דאסור להתענות בפסח שני.

והשבתי, דהגם שבספרו יוסף דעת ליוורה דעה האריך יותר, והעלה דגם אם חל בה"ב אין להתענות בפסח שני, והביא מחולין קכט (עמוד ב) ובמגלת תענית איתא משום דשוחטים בו הפסח אין מספידים בו, והא דביד בניסן מתענים הבכורות, היינו מפני הנס שאירע להם, עיין שם.

אבל לענ"ד, כיון דבי"ד ניסן הבכורות מתענים, וגם מי שאינו בכור והוא אסטניס מתענה בו, כדאיתא בפסחים קח (עמוד א) ותוספת שם, ובירושלמי ריש פרק ערבי פסחים, אם כן הרי שלא גזרו שלא להתענות בו, איך יתכן לגזור על יד באייר, שהוא רק זמן שחיתת פסחים לטמאים ורחוקים, ולא יהא טפל חמור מן העיקר, כדאיתא בזבחים מח עמוד ב.

ואף דביד בניסן הבכורים מתענים מפני הנס, הרי בביצה יח עמוד ב מבואר דמי איכא מידי דבשבת שרי וביום כיפורים אסור וכו', ואף על גב דאיכא טעמו דבשבת נראה כמיקר וביום הכיפורים ל"ש הך טעמא, ואפילו הכי אי אפשר להקל בשבת דחמיר, ולהחמיר ביום הכיפורים הקל משבת. והכא נמי בזה, אין להחמיר ביד באייר יותר מיד בניסן.

ועוד דביד באייר רק טמאים ורחוקים הקריבו, ובתוספתא פרק ח דפסחים איכא פלוגתא בציבור אם מקריבין פסח שני,

ספרים חשובים, ביניהם ספר 'כורת הברית' על הלכות מילה.

עוד בנוגע קביעת שנה זו

כשאחרי וקדושים נפרדים יש מפטירין פעמיים הפטרת אחרי

כמו שהפטרנו השנה בירושלים פעמים הפטרת 'פקדתי' בשבת זכור ובפורים המשולש

יש נידן בהפטרת 'התשפוט' של פרשת קדושים, שממעטים לאומרו, מפני הנאמר בגמרא מגילה (כה, ב) שרבי אליעזר לא ניחא ליה באחד שאמר הפטרה זו, המדבר מתועבות ירושלים, עיין שם.

וכשאחרי וקדושים מחוברים, כהשנה, מפטירין הפטרה לפרשת אחרי 'הלא כבני כושיים', למרות שבדרך כלל בשני פרשיות מחוברות מפטירין הפטרה לפרשה השניה.

וגם כשהם נפרדים, אז הרי לפעמים מפטירין באחרי הפטרת 'מחר חודש', וכן בשנה מעוברת חל שבת הגדול בפרשת אחרי, והרבה מפטירין בו הפטרת 'וערבה'. אז בפרשת קדושים הרבה מפטירין הפטרת אחרי. וכן כתב הג"ר עקיבא אייגר ז"ל בהגהותיו בשולחן ערוך (אורח חיים תצג).

וכמדומה שעסקנו וכתבנו בזה בעבר.

וב'ליקוטי דינים ומנהגים' שבחומש 'סלאוויטא', האריכו בזה, ומביא שיש מקומות בירושלים, שנהגו לדחות הפטרת 'התשפוט' לגמרי, ואפילו שאחרי וקדושים נפרדים הם, מפטירים פעמיים הפטרת 'הלא כבני כושיים' גם באחרי וגם בקדושים. וכן נהגו אצל הג"ר שמואל סלאנט ז"ל בשנת תרסב.

ובירושלמי פרק ט הלכה א בדין נבנה בית המקדש בין ראשון לשני, אם הצבור מקריבים פסח שני.

ועיין תוספות תענית יז עמוד ב במ"ש דטומאה הותרה בציבור.

ולכן לענ"ד לא גזרו במגילת תענית אלא דלא למיספד ביה, אבל להתענות מותר.

ומה שכתב ביוסף דעת שם דאף שבטלה מגילת תענית, זהו רק במה שגזרו מפני דבר שאירע בו, מה שאין כן במה שתקנו לפי שהיה בו יום טוב, עיין תוספת עירובין סב עמוד ב ד"ה כגון וכו'. ובזמן שהיה מגילת תענית נוהגת קאמרינן כי האידנא בטלה וכו'. ולשיטת היוסף דעת הרי גם האידנא משכחת להו באותן שניתקנו משום יום טוב, ובעל כרחך דאין חילוק. לכן אין להשמיט ברכת בה"ב.

שוב כתב לי נכדי רא"י נ"י, שבספר 'מחברת הקודש' להרמ"ע, בכוננת הספירה, כתב שאין להתענות בפסח שני, אבל בשנה שחל בה"ב מותר לצבור להתענות בו...

ארחות חיים, ספינקא (תצב)

...

[... ומי שלא יתענה ביד באייר, יתענה ביום ה או יום ב שלאחריו [מהרש"ם]].

שמעתי מהגרי"מ חרל"פ ז"ל, שהגדולים פעה"ק ירושת"ו דנו גם כן בזה.

ומצאו כתוב בפנקס בית הכנסת של חורבת רבי יהודה החסיד ז"ל, שאם יארע כן, לא יתענו בה"ב, אלא ב' תעניות בלבד.

הג"ה בשו"ת מהרש"ם (חלק ו סימן לב) ^ה

^ה ההגהות הם מהמוציא לאור, המגיד מישרים הג"ר שלום שבדרון זצ"ל.

שבעת ימים, שעל ידי שיעבור עליו שבת קודש יתהפך ממצב של 'נגע' ל'ענג'.

וראיתי בספר 'נתיבות שלום' בפרשתינו (תורייע) שהאריך בדבר, וביאר שזה נגרם על ידי שמחת השבת דייקא, ולכן צריך מדרבנן בקידוש 'זכרהו על היין', כי 'יין ישמח לבב אנוש'. ועל ידי שמחה מגיע אדם לקיום כל מצוות התורה. וכן שאם יהודי מרוצה מהתנהגות השם ית' עמו כן הקדוש ב"ה מרוצה ממנו, ולא בודקו אם הוא עדיין ראוי להשפיע עמו רוב חסדיו. וזהו הביאור גם בדברי הזוהר שבשבת כל מארי דדינא כולהו ערקין ואיתעברו מינה, עיין שם.

והוא על דרך דברי הבעל שם טוב הקדוש על 'ה' צלך' יא.

החיים 'הנ"ל, מביא (אותיות כב - כג) עוד שני מראה מקומות לדיבור זה.

בשם הבעל שם טוב זלה"ה פירוש הפסוק (תהלים קכא, ה) 'ה' צלך', והיינו כמו צלו של האדם, שכמו שהוא עשיית האדם כן הוא עשיית הצל, כך הקדוש ברוך הוא, באיזה מדה שהאדם מתנהג את עצמו, כך הקדוש ברוך הוא מתנהג את עצמו עם האדם בזו המדה, ואם האדם הולך במדת גדלות, כך השם יתברך מתנהג עם האדם, ואם הליכותיו בעניות אז השם יתברך גם כן מצמצם את עצמו כביכול, על דרך שאמר הכתוב (ישעיה נז) 'אשכון את דכא', וממלא רצונו.

מבשר צדק (פ' פינחס)

הבעל שם טוב הקדוש זללה"ה אמר פירוש הפסוק (תהלים קכא, ה) 'ה' צלך', שהשם יתברך מתנהג אחר מעשיך כביכול כמו הצל שלך, שמה שאתה עושה גם הצל עושה, כן השם יתברך כביכול, צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים.

ויחל משה (תהלים קכא)

והטעם הוא, כי בעצם הרי בדרך כלל לא מצינו שמפטירין פעמיים אותה הפטרה בזה אחר זה.^ט

מה שאין כן בעיר הקודש ירושלים, שלפעמים מפטירין פעמיים בזה אחר זה הפטרת 'פקדתי', כמו השנה כשפורים חל בשבת קודש, ועושים פורים המשולש, אז בשבת שקודם לכן, שבת זכור מפטירין 'פקדתי', ושוב בשבת פורים. לכן שפיר אפשר לקרות גם באחרי וקדושים אותה הפטרה, ולחוש למה שאמר רבי אליעזר נגד הפטרה זו.

...

אכתוב מאצרכת

...

ראיתי שהביא בין בתרי אמריו הנפלאים, על הנאמר 'זהסגיר הכהן את הנגע

^ט שלא בזה אחר זה יש לנו כמה פעמים, בפרשת נח מפטירין כמו בפרשת ראה וכי תצא.

בשבת חנוכה מפטירין הפטרת בהעלותך. בשבת שניה של חנוכה הפטרת ויקהל.

^י בגליון תמח (עמוד ב).

^{יא} נעתיק מספר 'אוצר החיים' להרב הקדוש מקאמארנא ז"ע, בפרשתינו פרשת קדושים:

'ואהבת לרעך כמוך' וגו', פירוש הפסוק 'ואהבת לרעך', שמו שאתה תתנהג עם רעך באהבה ואחדות, 'כמוך אני ה'', שאני ה' אהיה כמוך.

והוא בסוד (תהלים קכא, ה) 'ה' צלך' שנתבאר בדברי מרן אלקי הבעל שם טוב, שכמו שאדם מתנהג למטה עם חבירו ורעו, באהבה ובמדות טובות, וכך יתנהג עמו מלך עליון, וכמו הצל, של תנועה שאדם עושה כך עושה הצל כנגדו, כן הוא יתברך עם האדם.

וזהו 'ואהבת לרעך', כי 'כמוך אני ה'', להתנהג גם עמך באהבה וכל טוב.

ובספר בעל שם טוב על התורה בפרשתינו פרשת קדושים, אחרי שמביא (אות כא) מ'אוצר

ע"פ מש"כ בספר 'אמרות משה' קאברין, וז"ל הזכירו לפניו מאמר מהרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע, על פסוק 'והיה עקב תשמעון', 'עקב' נוטריקון 'אות ברית קודש', ושאלו הרי זה עם אלף וכאן עם עין, והשיב מרן מידה זו אינה בנמצא רק במי שמשים את העין לפני אלופו של עולם עכ"ל.

וע"כ ב'עקב' נרמז מעות, בעבור שמשימין העין לפני אלופו של עולם, יש להם 'עיני ה' אל יריאיו', ל'מעות רב', וכס"ף ממונו של אדם.

ובאשר 'עין י' אל יריאיו' זה אברהם י"ב, בשמירת העינים לפני אלופו של עולם י"ל נצרף מ'עבדום וענו ארבע מאות שנה', (ששמה היה להם רע"ב בלחם עניא, ועיניו מו"ת ביארה תשליכוהו), צירוף ואחרי כן יצאו ברכוש גדול 'מעות רב אא' י"ב.

וכמו שהיה אומר הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זי"ע ד'רכוש גדול', הכוונה לגרויס געלט).

יואל ט"ב

[ארה"ב]

...

כב' הרב בעל הנחלת יעקב יהושע שליט"א. מש"כ בביאור ידנה לא הפך הנגע את עינו' בשם מהר"א מקוריץ, גם בספר 'בת עין' בפרשתן, הביא דבר זה בשם מהר"א מקאריץ, ועיין שם מה שהאריך בזה, והוסיף דברים נפלאים י"ב.

ובאייר שהוא זמן רפואה, יהיה עור מעם קל, וישלח ה' דברו וירפא את מר אביו חיים חנניה יום טוב אלעזר ליפא בן מלכה. ביום טוב היה בטוב, ויראה בנים לבניו תלמידי חכמים ואנשי מעשה, אורך ימים ושנות חיים יוסיפו לו.

בתפילה ובאיחולים

יחזקאל פיינאנויט

הארות והוספות יתקבלו בברכה, לזיכוי הרבים
3690yb@gmail.com

וחשבתי עוד, שזהו הביאור במה שנאמר על שבת שצריך לראות עצמו כאילו כל מלאכתך עשויה. לא לחשוב כלל הן על מצבו הרע בגשמיות, והן בירידתו בימות חול ברוחניות, וכשמקבל דין שמים עליו באהבה ולא נכנס לשום ייאוש, ורוח הבריות נוחה הימנו בכל מצב שהוא. הוא הדין רוח המקום נוחה הימנו, ומשפיע עליו טוב וחסד עד בלי די, שיהיה לו באמת מה להודות להשי"ת מרוב טוב הנראה והנגלה.

ואי"ה אברכו שיתבשר בקרוב רפואה וישועה לאביו היקר שליט"א בפועל ממש, בעיקר בזכות הרבצת תורה שזוכה לעשות רבים כסדר.

דברי ידידו עוז

איציקל פרידמן

...

שלום רב לאוהבי תורתך

ראיתי בגליון מאמר רבי שמואל לוריא שליט"א דבר נאה ומתקבל בטעם שיש לצדיקים הכח על העי"ן לצרפו לצירוף מעות, כי בכח שמירת העי"ן המה עושים מצירוף עי"ן כס"ף, וע"כ כוחם לצרפו למעות עכת"ד ודפח"ח.

ונראה להוסיף נופך, עפ"י מאמרו של הרה"ק בעל אמרי חיים זצ"ל דשמירת עינים מסוגל למעות, כרמז בסופי תיבות 'עוצ'ם עיניו מראות בר'ע', עכתד"ה. וע"כ כוחם בעי"ן לצרפו למעו"ת, ויעצמו מראות בר"ע, רע"ב, רק 'מעות רב'.

(וי"ל כי ע"כ ברגל נרמז מעות, כמאמרם ואת כל היקום אשר ברגליהם, זה ממונו של אדם,

² כמובא במדרש שהבאנו בגליון הקודם.

³ אותיות 'ארבע מאות'.

⁴ הבאנו דבריו אשתקד (גליון שצט עמוד ג - ד).